

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Tractatus Practicus De Casibus Summo Pontifici, Episcopis, Et Praelatis Religionum Reservatis

Kiene, Johann Georg

Constantiae, 1629

Caput II. De Casibus Sum. Pontifici in Bulla Cœnæ Domini, reseruatis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42214

Caput II.

De Casibus in Bulla Cœ-
ne, cū adnexa excōmu-
nicatione Sum: Pontifici
reservata, contentis, iux-
ta constitutionē Pauli
V. editam. An. 1609.
que incipit Pastoralis.

Synopsis.

- I. Heresis eiq³ coniuncta scelera.
- II Appellatio à Papà ad futurū Concil.
- III Prædatio in mari.
- IV. Raptus bonorum naufragantium.
- V. Impositio novarum gabellarum.
- VI. Falsatio litterarum Apostolicarum.
- VII. Delatio bellicorum Instrumento-
rum ad hostes Christianorum.
- VIII, Prohibitio victualium.

IX. Ime

- IX. Impeditio ad Romanam Curiam.
 X. Vexatio peregrinantium Romanam.
 XI. Offensio Cardinalium, Primate-
 tum &c.
 XII. Molestatio Aduocatorum, Re-
 currentium ad Curiam.
 XIII. Appellatio à grauamine.
 XIV. Auocatio causarum spiritua-
 lium.
 XV. Vocatio Ecclesiasticorum ad ius
 seculare.
 XVI. Suppressio Iurisdictionis Eccle-
 siasticae.
 XVII. Usurpatio bonorum Ecclesia-
 sticorum.
 XVIII. Impositio decimarum, one-
 rum.
 XIX. Immixtio Magistratus in cau-
 sis Ecclesiasticis.
 XX. Inuadentes bona Sedis Aposto-
 licae.

Considerandum est primò, So-
 lennem & antiquum iam in Ec-
 clesia

clesia morem extitisse, vt Summi Pontifices singulis annis feriâ quinta hebdomadis Sanctæ aduersus Hæreticos, Apostatas à fide (non infideles, requiritur enim subiectio Ecclesiæ, quæ à susceptione baptismi incipit) aliosque delinquentes & non parentes mandatis Sedis Apostolicæ, generales Processus, seu sententias ferrent, ac publicarent.

Considerandum secundò hunc processum, quo de agitur, à die quo solemniter diuulgatur, appellari Bulam Cœlæ Domini in quo fertur sententia contra patrones crimina ibidem expressa. An verò sit dicendus à iure, an ab homine. Opiniones vtrinq; probabiles sunt: hoc constat etiam vim obligandi obtinere mortuo Pontifice, non quidem in perpetuum. sed quousque nouus processus edatur. Fill. quest. moral.

L. 2.

t. 2. tr. 15. & 5. de Censuris in particulari c. 1. n. 7. Scortia in selectas Sum. Pont. Const. Theor. 407. & 408.

I. Incidunt in casum cum excommunicatione reseruata Papæ, Apostata [A] à fide, Hæretici [B] cuiuscunq; sectæ, Schismatici [C] credentes Hæreticorum [D] Receptatores, fautores, defensores, [E] Hæreticorum libros, hæresin aut de religione tractantes, scienter legentes [F] tenentes, imprimentes, aut quomodolibet defendentes.

[A] Apostasia est recessus à tota fide Christiana, habetq; adnexã hæresin, & è contra Hæresis partialem Apostasiam: ut hæresis distingatur ab Apostasia tanquã inclusum & minus uniuersale ab includente & magis uniuersali [B] Hæresis est error pertinax veræ fidei manifestè contrarius in eo qui fidẽ Christi

Christi aliquādo suscepit, priuatiuè;
Affirmatiuo præcepto fidei, & Ne-
gatiuo opponitur contrariè; atque
error late sumendus, vt inuoluat
etiā dubitationē circa res fidei tā-
quā non minus præcepto Negatiuo
contrariam fidei Diuina, quā
errorem positiuum: Etsi quis dubi-
tat absq; absoluto & formali iudi-
cio fidei opposito (probabilius) non
videatur incurrere excommuni-
cationem Bullæ, cum non habeat
consummatam ac perfectam hæ-
resin. A pertinacia excluditur
error voluntarius quo subinde pi-
& alioqui veri fideles propter ne-
gligentiam culpabilem inuoluun-
tur. [C] Schismatici dicuntur,
tūm qui subesse renuunt, aut rece-
dunt ab Obedientia Papæ, nō agno-
scendo esse Vicariū Christi aut Ec-
clesiæ Caput, tū qui mēbris Eccle-
siæ subiectis repugnāt cōmunicare,
atq; exigitur, vt huiusmodi schisma
sem.

seu scissura & rebellio sit forma-
 liter contra Papam tanquam Ec-
 clesie Caput Scotia. theor. 182.
 & infra [D] Qui cum pertinacia
 saltem in communi credunt, vera
 esse qua ab Hereticis v g. Luthe-
 rana secta praconibus aduersus
 Ecclesiam Catholicam praedican-
 tur, eosq; damnatos norunt tanqua
 falsorum dogmatum Doctores [E]
 Formaliter sumi debent, id est,
 quatenus iuuant hereticos in pro-
 paganda haeresi ne impediuntur,
 aut puniantur Extra causam ve-
 ro haeresis, hereticis qua notoriis,
 qua oculis fauere in his partibus
 amplius licet, ubi impune grassan-
 tur Scot hic cum multis aliis,
 theor. 410 [F] Ex duplici lege
 hodie colligitur prohibita esse li-
 brorum hereticorum lectio. Vna
 coninetur in Bulla Cæna, & ad-
 nexam habet excommunicatio-
 nem Pontifici reseruatam: altera

in Indice librorum hæreticorum,
quæ etiam obligat sub excommu-
nicatione, non tamen reservata.

Sic primò, qui mortaliter has leges
transgreditur sine facultate, v-
tramq; excommunicationem in-
currit, & ab Indicis potest qui-
dem à proprio Confessario absolui,
quia non est reservata; non autem
ab excommunicatione Bullæ nisi
à summo Pontifice, aut privilegi-
um habente. Secundo, qui tantum
legit libros prohibitos in Indice, in-
cidit quidem in excommunicatio-
nem illius, non tamen Bullæ, si ni-
mirum legit illorum autorum li-
bros, qui propter errores, tametsi
non hæreticos, aut errorum suspi-
cionem sunt damnati in Indice,
non tamen prohibiti sunt in Bulla.

Ex parte legentium requiritur, ut
scienter legant atq; sciant quem
legunt librum esse hæreticum, aut
de Religione agere. Hinc Censurâ
istam

istam non incurrunt, qui laborantes crassâ ignorantia ignorant librum esse hæreticū. Quotiescunq; enim lex pœnalis scientiam requirit, excusat ignorantia etiã crassa, modo non sit crassissima, quæ importaret latissimã culpam ac dolo equipararetur. Vide Sanchez l. 9. de Matri d. 2. n. 39. Neg; etiã opus est, ut legens habeat pravam intentionem seu affectum deserendi veram & admittendi Lutheranam Religionem, aut dubitandi de veritate articulorum, traditionū, sed sufficit sola curiositas.

Existimat Toletus hic in explicatione Bullæ n. 4. legentē unam vel alterã lineam in libro hæretico, quod incurrat excommunicationis sententiam, cuius rationē assignat, quod etiam in unico versu possit perfecta hæresis contineri. Sed alii relictis veluti duram explicationem reiciunt docentes, in lege præsertim.

tim pœnali potius id spectari de-
bere quod plerumq³, non quod rarò
usu venit: plerumq³ autem tam
modica in libro heretico lectio non
grave parit periculum, a deòq³ lex
sub tanta pœna non prohibet tam
modicam lectionem. Alii è contra
apud Laymann aſſerunt unam pa-
ginam etiã libri ex maioribus vo-
luminibus non eſſe ſufficientem
materiam ad Censuræ incurſionē,
quæ limitatio etſi nimis magna vi-
deatur, tamen in hoc prodeſt Con-
feſſario, ne tam leuiter unum-
quemq³ indifcriminatim peccati
mortalis accuſet, aut exiſtinet ex-
cõmunicationē Bullæ incidiffe, qui
ex curioſitate, aut alio fine bono v-
nam ſolam paginam legit. Hoc cer-
tum eſſe videtur, illum qui paucos
duntaxat verſus legit aut ſine de-
liberatione & quaſi imprudenter
incidit in librũ hereticum non pec-
care mortaliter, ac proinde non ex-
communicari.

Quæ-

Quaritur verò Becanus 2. c. 15 q. 8. n. 4. An Catholici in Germania incurrant in utramq. excommunicationem legentes libros hæreticorum animo refutandi. Et primo respondet, hanc questionem non pendere ex eo, an Catholici legant eiusmodi libros animo refutandi, sed ex eo, an Bulla Cœnæ Domini, & Index obligent Catholicos in Germania, nam ubicunq. Bulla & Index obligant, ibi Catholici incurrant utramq. excommunicationem legentes sine speciali facultate prohibitos libros. Et ubicunq. lex vel Constitutio Pontificis usu recepta est, ibi obligat: ubi recepta non est, nō obligat, dicitur autem usu recepta, quando à maiori parte Communitatis recipitur & observatur.

Hinc sequitur, si Bulla Cœnæ Domini vel Index in Germania recepti non sunt, Catholicos in Germania non

excommunicari, si legunt eiusmodi libros vetitos, tamen si peccent mortaliter si eos legant cum periculo erroris, aut deceptionis, quod frequenter fit; hæc ille. Secundo respondet. Layman l. 1. tr. 1 c. 1. n. 5. Casum accidere posse, quo aliquis vir prudens ac doctus in Germania nihil peccet, si locum aliquem contradictionis in heretico libro querat certo sperans, eo ostenso, alterum ad fidem Catholicam convertendum esse, tunc enim lex naturalis Charitatis erga proximum vivit legem Ecclesiasticam, quam causam, inquit, esse arbitror, cur in aliquibus Provinciis lectio librorum hæreticorum, non tanta severitate prohibita censeatur, quia ad confines hæreticos convincendos necessarium putatur eorum libros legisse.

Mortaliter tamen peccat, qui cum certo vel probabili suo aut proxi-

mi periculo librū hereticū, lascivū
 obscenū, (uti sunt etiā libelli fa-
 mosi, vulgō Pasquil, cōtra Papā &
 alios Ecclesiasticos, Imp. Reges Prin-
 cipes hoc tēpore sparsi.) ac magicū,
 superstitiosū legit, aut legi audit,
 vel legendū præbet, suadet, vel nō
 impedit, dum pot. st, ac debet, acce-
 dit Conventū Hereticorū, lasciva
 miscet, ac superstitiosa colloquia.
 Tale periculū plerumq̄ experiun-
 tur ii, qui absq̄ iusta & gravi cau-
 sa, sed ex curiositate & libidine
 legunt. Et si hoc periculū non sit æ-
 quale in omnibus, q̄ alii in legēdo
 libros, vel sermones hereticos lenius
 decipiūtur, q̄m alii. Omnibus ergo
 circūstantiis consideratis prudenter
 de tota re est iudicandum, ut rectē
 dicit Becan. cit. n. 8. Vide Indi-
 cem librorum prohibitorum. Et
 Scortiam in Selectas Pontificum
 Constit. Theor 27 & Theor cit.

II, Appellantes [A] ab ordina-
 tio-

tionibus Papę ad Vniuersale Cōciliū futurū & quorū consilio vel auxilio appellatur. Appellatio est propriè de minore Iudice ad maiore prouocatio, proinde cū Pōtiffex sit supremus Iudex & supra Conciliū Generale, meritò prohibetur huiusmodi appellatio veluti ridicula, & vt claudatur ianua ad omnes Pōtifficū fētētias irridēdas.

III. Piratę, Cursarii, Latrunculi maritimi discurrētes per mare Ecclesię Romanę præcipuè à monte Argentario vsque ad Tarracinum, itidem eorum Fautores, Receptatores, Defensores. Qui per mare Adriaticū & Thyrrenum ex proposito, seu officio rapinas, latrocinia, furta cōmittunt, non in fluminibus, aut alia ex occasione.

IV. Surripientes Naufragantium bona in cuiusvis maris regionibus & littoribus iactata, aut in ipsis nauibus inuenta, Bona cuiusvis

vis

vis generis v. g. vestes, pecunias
fidelium, non infidelium v. g. Iu-
dæorum, Turcarum, Apostata-
rum, Hæreticorum, adeoque qui
hiscæ naufragantibus aliquid sur-
riperet, non excommunicaretur,
sicuti nec ille qui fidelibus in flu-
minibus aliquid iniuste accipit.

V. Nouas Gabelas vel peda-
gia imponentes, augentes, vel ex-
igentes, præterquam in casibus à
Iure vel speciali licentia Pontificis
concessis.

*Gabellas intellige nec à laicis v. g.
studiosis. nec Clericis licite exigi so-
litis impositas vel auctas, ab eis qui
carent autoritate imponendi, id
est, omne publicæ pensionis genus,
siue sit vectigal pro rebus auectis
& aduectis soluendum, siue tri-
butum ex proprio cuiusq. subditi
solo in subsidium necessitatis Prin-
cipi conferendum, siue Talliam,
quæ iuxta proportionem fortuna-
rum,*

rum, quas quilibet possidet à sub-
ditis exigitur Gabellas aperte iu-
stas v.g. pro sternendis viis, & as-
securandis publicis viis, conserva-
tione pontium, in conscientia per-
soluendas, quare si defraudentur,
obnoxias esse restitutioni, Com-
munis docet apud Tan tr. 3 d 4.
q. 6 dub. 12 num. 337. Ab Ec-
clesiasticis non possunt exigi, vi ul-
lius consuetudinis, sine expressa
licentia P. pæ, nisi ex iis rebus quæ
negotiationibus causa deferun-
tur, quod ab Ecclesia in odium ne-
gotiationis conceditur, utpote ma-
ximè dedecentis Ecclesiasticos Vi-
de Scott theor. 93 Etsi Commu-
nitas exigit, id est ab inuitis ex-
torquet, subiicitur interdicto iu-^{de}
xta Cap Quoniam in 6. Cens si
personæ singulares excommuni-
cantur Gabellas imponere possunt
Imperator, Reges, Principes, aliq,
qui in sui regni administratione
C supe-

superiorem non agnoscunt. Papa
 Concilium Generale, aut qui alio
 hoc ius legitima & immemorabili
 (cuius initu non extat memoria
 scilicet centum annorum) praescriptione compararunt, exigente
 nimirum iusta causa v g. propter congruam Principis sustentationem, necessitatem, aut manifestam boni communis utilitatem, de rebus solum causa negotiationis, aut mercaturae transmissis. Vnde vulgariter iniusta gabella fiunt rebus iis impositae, quas ad suam aut suorum sustentationem acquirunt. Plura Azor. p. 3 l. 5. c. 19. 20 & 21. de personis à solutione gabellarum exemptis Scott. Epit. 29. §. 6. Conc. Trid. sess. 25. c. 20. de reform.

VI. Falsificantes litteras Apostolicas aut Supplicationes per Rom. Pontificem, vel aliam de eiusdem autoritate signatas. Nec non

non fabricantes falso litteras Apostolicas falsoque signantes. Eiusmodi vero litteris utentes excommunicationem non tamen Papæ reservatam incurrunt.

Putas illas solum quæ in Curia Rom. & Cancellaria Apostolica per Papam eiusque Officiales nomine Papæ expediuntur, non autem litteras Episcoporum, Nuntiorum, Legatorum, siue sint Bullæ quæ Amplo stylo scrip. & plumbeo sigillo signantur, siue Breuia Humiliori stylo exarata, rubeaque cerâ sub piscatoris annulo munitur. Item supplicationes tam iustitiæ quam gratiæ, quibus aliquid à Papa vel ex iustitia vel gratia petitur.

VII. Transmittentes seu deferentes equos, arma, metalla, canabem, funes, & id genus compluria bellico vsui Instrumenta, v. g. ad instruendum exercitum terrâ vel mari classem idonea, ad

Turcas; aliosque Christiani nominis hostes (v. g. Iudæos, Saracenos, Paganos aliosque, qui non adhærent Mahometicæ sectæ.) aut Hæreticos à Pontifice nominatim declaratos, gerentes bellum cum Christiano Principe. Item annuntiantes per se vel alios præfatis hostibus, quæ in damnum Christianorum vergere solent, atque illis auxilium, consilium, fauorem in eorundem perniciem præstant.

Excipe qui talia donant, vendunt ob gratitudinem aut benevolentiam.

Item Christianos qui tempore belli sub periculo vitæ compelluntur contra Christianos remiges trahere.

VIII. Impedientes victualia, & alia necessaria Romam conuehi, aut qui impedientes per se vel alios defendunt.

Excipe Principes, qui iusta de causa pro-

*prohibent com meatum, v g vt sua
ditionis necessitati magis prospiciant.*

IX. Interficientes mutilantes, spoliantes capientes, detinentes per se vel alios ad Sedem Apostolicam accedentes, vel recedentes, aut qui sine iurisdictione ordinaria, vel delegata Pontificis, (eam tamen sibi temerè vendicant) apud eandem commorantes dictis iniuriis afficiunt.

Nomine Curiae non venit Vrbs Roma, aut Civilis Curia, sed Sedes Apostolica. Et necesse omninò est, vt persona hic in protectionem recepta ad dictam sedem accedant, aut ab illa recedant &c. respectu negotiorum quae inibi geruntur.

X. Interficientes, Mutilantes, vulnerantes, detinentes, capientes, depredantes Romipetas, seu Peregrinos ad Urbem deuotionis seu Peregrinationis ergò accedē-

tes in eâdem morantes, aut recedentes, atquè in his consilium, auxilium, fauorem præstantes.

Si Romipeta sub specie peregrini ad studia aut Ciuem Romanum inuisendum, Urbem Romam peteret, & intra vel extra Urbem delinqueret, posset & à Iudice & ab aliis secluso excommunicationis periculo capi, puniri, &c.

XI. Hostiliter insequentes, interficientes, mutilantes, vulnerantes, percutientes, capientes, carcerantes, detinentes Cardinales, Archiepiscopos, Episcopos, Sedisq; Apostolicæ, Legatos, Nuntios, & à suis Diocesibus, Territoriis seu Dominiis eiiciunt, aut mandant, ratum habent, auxiliū, fauorem præstant.

Si vis sit iniusta, nec morale hinc intellige insecutionem. v. g. per calumnias, conuitia, falsa testimonia factam, sed physicam, id est, cum
quis

quis motu corporali ad molestandum, capiendum, insequitur.

XII. Qui ad Curiam Romanam in suis causis Recurrentes, Prosequentes, Procurantes, earumque Auditores, Aduocatos, Agentes &c. occasione harum causarum occidunt seu quomodolibet percutiunt, bonis spoliunt, per se vel alios, directè vel indirectè in eisdem auxilium, consilium, fauorem præbent, cuiuscunque sint præminentiae & dignitatis.

Si fiat ratiōe & intuitu causarum aut negotiorum ad Curiam Romanam pertinentium.

XIII. Excommunicantur cum Ecclesiastici, tum sæculares cuiuscunque dignitatis appellantes vel prætendentes friuolam exemptionem à grauiamine vel futura executione litterarum Apostolicarum ad laicam potestatem:

Impedientes nè super huiusmodi executione litterarum instrumenta conficiantur, aut confecta parti, cuius interest tradantur, aut partes litigantes, Agentes, Notarios, Executores litterarum capientes, percutientes, vulnerantes, detinentes, spoliantes, perterrefacientes per se vel alios.

Ad excommunicationem etiam sufficit impedimentum indirectè datum, v g prohibendo illum, cui executio demandata fuit, nè civitatem aut locum in quo deponenda est, adire possit.

XIV. Auocantes causas spirituales à Rom. Curia, aut illarum cursum impediens, ac se Iudices interponentes etiam sub pretextu violentiæ arcendæ, aut partes attrices ad reuocandas citationes, aut consensum eliciendum compellentes, vt alii, contra quos huiusmodi inhibitiones emanârunt, à cen-

à censuris aliisque pœnis absol-
uantur

*Qui tanquàm auctoritate propria iu-
dices causas spirituales, v.g. ad cul-
tum diuinum, absolutionem à cen-
suris, administrationem Sacramē-
torum, decimas, beneficia, ius pa-
tronatus, (secus est de merè tem-
poralibus) à Iudicibus, à Sede A-
postolica designatis auocant. An
verò in Hispania & Gallia regnis
obligent. Nau. & Suar. hinc con-
trauertunt. Sayr Thesauri l. 3 de
Censuris cap. 13 arguit illos nimii
affectus erga nationem & propen-
sionis ad gratificandum Regibus.*

XV. Iudices sèculares qui præ-
ter iuris dispositionem personas
Ecclesiasticas ad suum tribunal
trahi faciunt directè vel indirectè,
quouis quæsito colore, deinde sta-
tuta contra libertatem Ecclesiasti-
cam facientes, ordinantes, publi-
cantes, vel ordinatis vtentes, etiã

prætextu cuiusvis consuetudinis
aut priuilegii, vnde Ecclesiarum
iuribus quomodolibet præiudi-
catur.

*Tripliciter conueniri potest Ecclesia-
sticus apud seculare tribunal 1. in
causa feudi, si v. g. Clericus feudū
seculare possidet, iuxta Cap. Ex
transmissa. de foro competenti lib.
2. decret. Tit. 2. [Z.] In causa Re-
conventionis: si Clericus actor lai-
cum conuenit apud iudicem secu-
larem, tunc per reum apud eundē
potest conueniri, non tamen ad mul-
tā pecuniariam aut restitutio-
nem realiter faciendā condemnari
Clericus à iudice seculari potest.
iuxta Cap. Nullus cit. tit 3. In causa
Clerici in minoribus constituti, si
nimirum careat priuilegio fori. de
quo Vide Conc. Trid sess 23. c. 6. de
reform. eum adiecta Ill. Cardina-
lium declaratione, & infra Cap 3.
Fellii. Tom. 1, tr. 16. Cap. 11. n. 314.*

XVI. Impedientes Prælatos, velut Ordinarios iudices Ecclesiasticos, quò minus sua iurisdictione spirituali canonicè utantur, iuxta Canonum & Conciliorum, præsertim Tridentini [A] sanctiones, quique Ordinariorum iudicum aut delegatorum sententias eludunt, ad Curias sæculares recurrunt, & ab illis prohibitiones & mandata contraria decerni & executioni dari procurant, & qui hæc decernunt, exequuntur, dant auxilium, consilium, fauorem in eisdem.

Impedimentum fieri quit per verba, facta, vim, metum grauem, directè vel indirectè, per se vel alios. v g in consanguineis, affinibus, familiaribus, ne via detur iurisdictione exercendi, tam in principes, Magistratus, laicos, sæculares, quàm contra Clericos, respectu causarum ad foris Ecclesiasticum pertinentium.

tium. v.g. in causa Sacramento-
rum, beneficiorum, decimarum,
&c Vide Cap. Quoniam in 6. lib.
3. tit. 23. A Sess. 5. de Reform &
Alibi nefas sit, inquit Seculari
Magistratui prohibere Ecclesiasti-
co Iudici, ne quem excommunicet,
aut mandare, ut latam excommu-
nicationem reuocet, apud Scott.
Theor. 425.

XVII. Usurpantes iurisdictionem seu fructus, redditus & proventus Ecclesiasticos ad Sedem Apostolicam, vel quascunque Ecclesiasticas personas. ratione Ecclesiarum, Monasteriorum, aut aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum pertinentes, aut eiusmodi proventus sine speciali licentia Pape, seu aliorum ad id legitimam facultatem habentium sequestrantes.

scilicet quatenus sunt redditus Ecclesiastici auctoritative & potestate

state usurpata, ubi solent Domini bona Ecclesie usurpare & sequestrare, ideoq; fures & milites qui hæc furantur nõ incidunt in hunc Canonem, ut bene Scortia ex Nau. & aliis Epit. 29. docet & infra theor. 147. Vide Concil. Trid. Sess. 22. cap. ult. Usurpare dicuntur, qui sine iusto titulo aliquid sibi appropriant, vel de illo disponunt, iuxta Cap. pœnale 4 q 5. Sequestrare qui impediunt aut separatim reponunt nè eiusmodi fructus ad Ecclesiasticas personas perueniant

XVIII. Imponentes decimas & alia onera personis Ecclesiasticis, Ecclesiis, Monasteriis, aut eorum bonis ac proventibus sine expressa licentia Papæ impositas. Item exigentes vel spontè oblatas recipientes. Nec non qui per se vel per alios directè vel indirectè talia facere, exequi procurant, aut
in

in eisdem consilium, auxilium, fauorem præstant. Tributa intellige aut exactiones tales quæ vel à bonis, vel personis Ecclesiasticis, nõ de iis quæ temporaliter seu vti ciuiles possident (vtpotè de Corpore Reip. ciuilibis seiunctæ.) has autem exemptiones credibilius est personas Ecclesiasticas iure humano obtinuisse apud *Sayr. t. 2 de Censuris. l. 3. c. 22. num. 8*. In clausula huius classis innouantur Canones Con. Lateranens. sub Alexandro 3. c. 4 & 9 & sub Leone X. sess. 9. de Immunitate personarum Ecclesiasticarum Vide Cap. Non minus de immunitate Ecclesiarum & ca. Aduersus. quæ per hanc Constitutionem pristinum vigorem assequuntur. *Scot. Epit. 29. §. 4.*

XIX. Iudices & magistratus seculares, notarii, executores, quomodolibet se interponentes in causis capitalibus seu criminalibus contra personas Ecclesiasticas sine spe-

speciali & expressa Sedis Aposto-
licae licentia.

*Iuridicè & autoritatiuè: Causa ca-
pitales sunt quibus rei afficiuntur
vel supremo supplicio aut liberta-
te & iure ciuitatis priuantur. v.
g. cum deportantur vel ad metal-
la, triremes dānantur. Excipe ta-
men duos casus. 1. Quando & ex
quacunq; causa Clericus privilegi-
um fori perdidit. 2. Quando Cle-
ricus in flagranti delicto depre-
henditur, potest tunc à ministris
iustitiæ secularis capi, non tamen
super causā cognosci, sed detineri
nè euadat & iudici Ecclesiastico
sistatur pro quantitate delicti pu-
niendus.*

XX. Inuadentes demum, de-
struentes, occupantes, detinentes
per se vel alios directè vel indire-
ctè sub quocunq; titulo vel colore
in totum vel partem bona, aut ter-
ras, iura, ad Sedem Apostolicam
per-

pertinentia, seu mediatè seu immediatè subiecta. Item iurisdictionem in terris Rom. Ecclesiæ competentem de facto vsurpantes, perturbantes, retinentes, aut vexantes, auxilium, consilium, fauorem in eisdem præstantes.

Si hæc faciant iniuste, præsumptuose aut sine bona fide, probabili titulo: atq; ea loca tantum intelliguntur in quibus Sedes Apostolica Iudicat per suos Officiales, quæq; in feudum data.

In fine fertur excommunicatio in eos qui scienter & dolose sine facultate à casibus Bullæ huius absolunt, quæ tamen iuxta communem non reseruat Summo Pontifici. Neque incidunt ii, qui absq; præsumptione Mortali, sed ex Ignorantiâ, inaduertiâ aut causâ probabili absolunt. Sa. de excom. Bullæ. n. 16.

Caput